

SOLLICITEREN

Niveau 1

COLOFON

Uitgeverij: Edu'Actief b.v.
0522-235235
info@edu-actief.nl
www.edu-actief.nl

Auteur: Hanneke Jansen

Eindredactie: Edu'Actief

Titel: Keuzedeel solliciteren

ISBN: 978 90 3724 966 8, maakt deel uit van pakket: 978 90 3724 968 2

Beeld: Edu'Actief b.v.; Hanneke Jansen

Eerste druk/eerste oplage

Edu'Actief b.v. 2019

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in compilatiewerken op grond van artikel 16 Auteurswet kan men zich wenden tot de Stichting PRO (www.stichting-pro.nl).

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Door het gebruik van deze uitgave verklaart u kennis te hebben genomen van en akkoord te gaan met de specifieke productvoorwaarden en algemene voorwaarden van Edu'Actief, te vinden op www.edu-actief.nl.

INHOUDSOPGAVE

1. WERKEN MET DIT KEUZEDEEL	4
2. BEDENKEN WAT VOOR WERK JE WILT	6
3. SOLLICITATIEBRIEF SCHRIJVEN	36
4. SOLLICITATIEGESPREK VOEREN	50
5. RECHTEN EN PLICHTEN	74
6. UITDAGING	84

DIGITALE LEEROMGEVING

Bij sommige opdrachten heb je hulpmiddelen nodig. Bijvoorbeeld filmpjes, formulieren of een link naar een website. Deze staan allemaal in de digitale leeromgeving. Dit icoontje verwijst naar de digitale leeromgeving. Om hier te komen ga je naar start.24boost.nl.

Eerste keer inloggen in de digitale omgeving

Voordat je de digitale leeromgeving kunt gebruiken moet je je licentie activeren.

- Overleg met je docent welk type account je gebruikt.
- Ga naar www.edu-actief.nl/licentie.
- Bekijk de instructiefilm of lees het stappenplan.
- Volg de stappen.

Daarna kun je aan de slag!

SOLLICITEREN

Misschien ga jij binnenkort op stage. Of zoek je een (bij)baan. In dit keuzedeel bereid je je voor op je stage en/of op je werk. Eerst ga je zoeken naar werk dat bij je past. Wat vind jij leuk om te doen? En ben je daar goed in? Je leert hoe je een stage of (bij)baan kunt zoeken en hoe je een sollicitatiebrief en cv maakt. En voordat je op gesprek gaat, moet je natuurlijk er wel voor zorgen dat je er netjes en verzorgd uitziet en dat je weet hoe een sollicitatiegesprek gaat.

LEERDOELEN

1. Je oriënteert je op de arbeidsmarkt en op je eigen mogelijkheden en wensen over je beroepskeuze
2. Je kunt een sollicitatiebrief met cv maken
3. Je kunt een sollicitatiegesprek voorbereiden en voeren
4. Je kunt uitleggen wat de rechten en plichten van de werknemer en werkgever zijn

Dit keuzedeel bestaat uit:

- *Theorie en opdrachten*

Hierbij leer je over en oefen je met de praktijk. In sommige opdrachten werk je aan beroepsproducten, deze opdrachten herken je aan . Deze beroepsproducten kun je verzamelen in je portfolio en heb je nodig om de uitdaging aan het einde van het keuzedeel goed af te ronden. De beroepsproducten in dit keuzedeel zijn:

De beroepsproducten in dit keuzedeel zijn:

- de uitslag van een beroepentest
- de beschrijving van je droombaan
- 3 gevonden vacatures die je interessant vindt
- een advertentie waarin je jezelf presenteert
- een collage over een beroep dat bij je past
- een mindmap waarop het netwerk in kaart gebracht is
- een lijst met schrijftips voor een goede sollicitatiebrief
- een sollicitatiebrief
- een cv
- een filmpje over jezelf
- een poster met tips en aanwijzingen voor iemand die gaat solliciteren.

- *Test je kennis*
Hiermee kun je zelf je kennis van de theorie testen.
- *Uitdaging*
Dit is het eindproduct en de afronding van het keuzedeel. Hier werk je gedurende het hele keuzedeel naartoe. En hier wordt je op beoordeeld.
Voor de eindopdracht van dit keuzedeel zoek je een vacature, schrijf je een sollicitatiebrief en voer je een sollicitatiegesprek.
- *Theorietoets*
Je docent besluit of je ter afsluiting een theorietoets maakt.

In dit hoofdstuk ga je kijken welk werk bij jou past. Wat vind jij leuk om te doen? En ben je daar goed in? Je leert wat een vacature is en op welke manieren je vacatures kunt vinden.

LEERDOELEN

1. Je oriënteert je op de arbeidsmarkt en op je eigen mogelijkheden en wensen over je beroepskeuze

- Je kunt uitleggen wat de begrippen arbeidsmarkt, vacature, functieomschrijving, arbeidsomstandigheden betekenen
- Je kunt uitleggen welke sectoren er zijn en welke beroepen daarbij horen
- Je kunt uitleggen wat voor vormen van werk er zijn
- Je kunt uitleggen wat jouw belangrijkste eigenschappen zijn
- Je kunt je werkervaring, opleidingsniveau en competenties beschrijven
- Je kunt je eigen netwerk in kaart brengen en inschakelen
- Je kunt op verschillende manieren naar vacatures zoeken en je kunt bepalen of deze aansluiten bij jouw wensen/mogelijkheden

OPDRACHT 1 Voorbereiden

Bekijk de leerdoelen hiervoor. Je ziet wat je moet kunnen en kennen om op een goede manier te kunnen solliciteren.

a. Welk leerdoel lijkt jou uitdagend? Waarom?

---

b. Waar zie je tegenop? Leg uit wat je er lastig aan lijkt.

---

c. Welke ervaringen heb je al met deze leerdoelen?

DE ARBEIDSMARKT

Net zoals er een markt is voor auto's, telefoons of kleding, is er ook een markt voor werk. Dat is de **arbeidsmarkt**. De arbeidsmarkt bestaat uit vraag naar en aanbod van arbeid. Vraag en aanbod op de arbeidsmarkt zijn niet altijd in evenwicht. Er zijn periodes waarin het moeilijk is om werk te vinden en tijden dat er werk genoeg is.

Vraag naar arbeid: bedrijven

Aanbod van arbeid: alle mensen die een baan zoeken

Om jouw plek te veroveren op de arbeidsmarkt zul je moeite moeten doen. Zomaar solliciteren op iedere baan die je leuk vindt, levert vaak niet veel op. Het zorgt eerder voor teleurstelling. Als je vaak wordt afgewezen kun je ontmoedigd raken. Reageer daarom alleen op **vacatures** die voor jou geschikt zijn. Zorg dat je goed weet wat je wilt en wat je kunt. En wat het aanbod op de arbeidsmarkt is.

OPDRACHT 2 Arbeidsmarkt

Arbeidsmarkt overspannen: echt iedereen zoekt personeel

De economie groeit heel hard. In heel veel verschillende sectoren zijn bedrijven op zoek naar medewerkers. Waar kunnen bedrijven nog medewerkers vinden?

In Nederland is er een recordaantal van 251.000 vacatures berekende het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) deze week. Dit is een nadeel van een economie die het erg goed doet. De arbeidsmarkt heeft dus last van 'krapte' of 'spanning'. Dit betekent dat bedrijven last hebben van grote personeelstekorten.

BEDENKEN WAT VOOR WERK JE WILT

- a. Hoe is het evenwicht op de arbeidsmarkt waarover het artikel gaat?

- b. Wat betekent dat als je op zoek bent naar werk?

- c. Hoe makkelijk of moeilijk is het op dit moment om werk te krijgen?

BEROEPSSECTOREN

Er zijn veel verschillende beroepen. Sommige mensen weten al heel jong wat ze later willen worden. Anderen weten het pas veel later. Het gebeurt ook dat mensen een beroep kiezen maar jaren later toch iets anders kiezen. Het valt niet altijd mee om een beroep te kiezen dat bij je past. Daarvoor is het belangrijk dat je jezelf goed kent en weet welke beroepen er zijn.

Beroepen worden ingedeeld in verschillende sectoren. Afhankelijk van jouw persoonlijkheid en competenties, heb je vaak wel een voorkeur voor een bepaalde beroepssector.

OPDRACHT 3 Oriëntatie op beroepssectoren

Bekijk de clip Oriëntatie op de sectoren.

- a. In welke 4 sectoren zijn beroepen opgedeeld?

- b. Welk van deze 4 spreekt jou op het eerste gezicht het meest aan?

- c. Waarom denk je dat?

- d. Bekijk de sector Techniek.
In welke groep valt het sleutelen aan auto's en motoren?

- installatietechniek
 metaaltechniek
 mobiliteitstechniek
 procestechniek

- e. Kijk naar de foto's hierna. De beroepen die je ziet horen allemaal bij Dienstverlening en zorg. Schrijf onder ieder plaatje de juiste groep.

- f. Valt het beroep schoonmaker binnen de groep Interieur? **Ja / Nee**

- g. Waarom denk je dat?

- h. Ook binnen de sector Voedsel, natuur en leefomgeving kun je veel kanten op. Op wat voor plekken kun je werken als je kiest voor werken met dieren?

- i. Voor welke groep kies je als je wilt werken in bosbeheer?

- j. Moet je nog doorleren als je bloemist wilt worden?

- k. Welke van deze afbeeldingen hoort niet bij werken met voedsel? Zet de juiste categorie eronder.

- l. Wat voor werkzaamheden kun je verwachten als je kiest voor de groep Klaarmaken van voedsel?

- m. Voor welke groep kies je als je vrachtwagenchauffeur wilt worden?

- n. Als je wilt werken in een winkel kies je voor:

- o. Waar moet je aan denken bij administratie?

OPDRACHT 4 Leuk of niet?

Bekijk het filmpje.

Spreekt het werk bij dit bedrijf jou aan? Waarom wel of niet?

OPDRACHT 5 De beroepentest

Welk beroep past bij jou?

Bekijk de website en doe daar de beroepentest.

Denk niet al te lang over de vragen, maar maak wel steeds een eerlijke keus. Dus niet zoals je zou willen zijn, maar zoals je nu bent. Succes!

Welke 3 beroepen scoren het hoogst in de uitslag? Bekijk ook de uitleg en filmpjes op de site bij deze 3 beroepen. Wat vindt je zelf van deze beroepen? Vertel ook waarom.

NR.	BEROEP	MATCH %	DIT BEROEP LIJKT MIJ: NIET LEUK / BEST LEUK / ERG LEUK
1.			
2.			
3.			

OPDRACHT 6 Raad mijn beroep

Doe deze opdracht met de hele klas. Jullie gaan het spel 'Raad mijn beroep' spelen.

De docent heeft op memo's verschillende beroepen geschreven.

Een van jullie komt naar voren en krijgt een memo op het voorhoofd geplakt. Hij of zij weet niet om welk beroep het gaat. De student voor de klas kan door vragen te stellen raden welk beroep er op zijn voorhoofd staat. Stel alleen vragen waarop je ja of nee op kunt antwoorden.

De docent houdt bij hoeveel vragen je nodig hebt om het antwoord te raden.

Hierna is een andere student aan de beurt.

De student die de minste vragen nodig had, is de winnaar.

SOORTEN WERK

Er zijn verschillende vormen van werk.

Betaald werk	Je doet werk waar je voor betaald krijgt.
Onbetaald werk	Je doet werk, maar je krijgt daar niet voor betaald. Bijvoorbeeld vrijwilligerswerk.
Fulltime werk	Je werkt fulltime als je 5 dagen per week werkt.
Parttime werk	Je werkt parttime als je een deel van de week of halve dagen werkt.
Geschoold werk	Voor geschoold werk moet je een opleiding gevolgd hebben.
Ongeschoold werk	Voor ongeschoold werk heb je geen opleiding nodig.
Leidinggevend werk	Als je leidinggevend werk doet, geef je opdrachten aan anderen die zij moeten uitvoeren. Het is jouw verantwoordelijkheid dat het werk gedaan wordt.
Uitvoerend werk	Als je uitvoerend werk doet, dan voer je opdrachten uit die je leidinggevende aan jou geeft.
Wit werk	Als je wit werkt, dan betaal je belasting.
Zwart werk	Als je zwart werkt, dan betaal je geen belastingen. Zwart werken is verboden.

OPDRACHT 7 Vormen van werk

Welke vorm van werk past bij de beschrijving?

Kies uit: betaald werk - fulltime werk - geschoold werk - leidinggevend werk - onbetaald werk - ongeschoold werk - parttime werk - uitvoerend werk - wit werk - zwart werk

1. Je doet werk, maar krijgt daar niet voor betaald.	
2. Voor dit werk moet je een opleiding gevolgd hebben.	
3. Voor dit werk heb je geen opleiding nodig.	
4. Je werkt 40 uur per week.	
5. Bij dit werk geef je opdrachten aan anderen die zij moeten uitvoeren. Het is jouw verantwoordelijkheid dat het werk gedaan wordt.	
6. Bij dit werk voer je opdrachten uit die je leidinggevende jou geeft.	
7. Als je zo werkt, dan betaal je belasting.	
8. Voor dit werk krijg je een vergoeding.	
9. Als zo werkt, dan betaal je geen belasting.	
10. Je werkt elke dag van 9.00 uur tot 12.00 uur.	

OPDRACHT 8 Zwart werken

Voer deze opdracht uit met een klasgenoot.

Zwart werken mag niet volgens de wet. Toch gebeurt het wel vaak.

Lees het artikel over zwart werk.

Zwart werken: waarom zou je?

Zwart werken is verboden, maar toch doet ongeveer 10% van de werknemers het. Soms lijkt het een makkelijke manier om geld bij te verdienen. Maar zwart werken kan vervelende gevolgen hebben.

Als je een baan hebt, dan ben je verplicht belasting en sociale premies te betalen. Dit gaat af van je brutoloon en wat overblijft (het nettoloon) krijg je op je rekening gestort. Als je zwart werkt, dan krijg je je loon vaak contant uitbetaald. Op de korte termijn is dat voordelig omdat er geen geld van je loon af gaat.

De risico's van zwart werken

Maar het extra salaris is de risico's van het zwart werken niet waard. Als je wordt betrapt of als er iets misgaat, dan kost het je veel geld. Je bent niet verzekerd als je zwart werkt. Krijg je een ongeluk op je werk? Dan zijn alle kosten voor jou. Ook heb je geen recht op een uitkering als je ziek wordt of je baan verliest.

Als de Belastingdienst erachter komt dat je zwart werkt, dan moet je alsnog alle belastingen en premies betalen over je zwart verdiende salaris. En je krijgt ook een flinke boete!

Horeca en recreatie

Vooral in de horeca en recreatie wordt veel zwart gewerkt. Vaak zijn het jongeren tot 25 jaar die zwart werken. Maar ook in andere sectoren en bij oudere werknemers komt het voor.

Slechte arbeidsvoorwaarden

Als je zwart werkt, heb je vaak slechte arbeidsvoorwaarden. Je krijgt geen vakantiegeld en je wordt niet doorbetaald bij ziekte. Omdat zwart werken verboden is, zijn er geen regels en je hebt geen arbeidscontract. Jouw baas kan je dus zonder overleg minder werk geven of ontslaan.

Als je je geld zwart verdient, dan is het moeilijk om een woning te vinden. Het lijkt of je niets verdient, dus een woningcorporatie verhuurt je geen huis en een bank geeft je geen hypotheek. Ook kun je zwart werk niet op je cv zetten, omdat het geen officiële werkervaring is. Zonde van de tijd en moeite die je in je werk hebt gestoken.

Zwart werken naast een uitkering

Als je een uitkering krijgt, dan kan zwart werken voor extra veel problemen zorgen. Je hebt als zwartwerker geen recht op een uitkering. Je moet je uitkering terugbetalen en je krijgt een boete. Er kan zelfs een rechtszaak tegen je worden begonnen. Uitkeringsinstanties controleren streng op zwart werken en daardoor is de kans om betrappt te worden groot.

Hulp nodig?

Werk jij zwart, maar wil je graag een contract? Een vakbond kan je tips geven.

- a. Praat samen over zwart werken. Hebben jullie daar ervaring mee? Zet de voordelen en nadelen van zwart werken op een rij. Gebruik de informatie uit het artikel en je eigen ervaringen.

VOORDELEN	NADELEN

- b. Wat is jullie mening over zwart werken?

ARBEIDSSOMSTANDIGHEDEN

Of werk bij jou past, heeft niet alleen te maken met het werk zelf. Het heeft ook te maken met de **arbeidsomstandigheden**. Dat zijn alle andere dingen die met het werk te maken hebben.

Waarop moet je dan letten:

- Passen de werktijden bij jouw privésituatie?
- Werk je samen of alleen? Wat doe jij liever?
- Is er een leuke werksfeer?
- Krijg je van je leidinggevende of collega's waardering voor je werk?
- Krijg je van je werkgever steun bij je werk?

- Kun je nieuwe dingen leren in je werk?
- Krijg je cursussen of trainingen?
- Is het werk lichamelijk zwaar?
- Is er een hoge werkdruk? Moet je veel doen in weinig tijd?
- Zorgt de werkgever voor aanpassingen als het werk te zwaar is?

OPDRACHT 9 Arbeidsomstandigheden

Eline werkt als schoonmaker in een verzorgingshuis. Ze moet hard werken. Maar ze heeft het naar haar zin. Haar lichaam kan het werk aan. Eline werkt samen met 3 collega's. Samenwerken doet ze graag. Ze verdelen het werk. Er is een goede werksfeer. Om de beurt doen ze bijvoorbeeld de lastige klussen. Haar baas heeft een schrobmachine aangeschaft. Ze krijgen instructie hoe ze ermee moeten werken. Fijn, zo'n machine! Zo krijg je geen last van je rug. Het werk is minder zwaar. En zo heeft ze ook weer wat nieuws geleerd. Eline krijgt complimentjes voor haar werk van haar leidinggevende en van de bewoners. Ze werkt van 9 tot 12 uur. Daardoor is ze thuis als haar zoontje van school komt.

Maar dan moet er bezuinigd worden. Eline raakt haar baan kwijt. Gelukkig vindt ze een baan als schoonmaker bij een kantoor. Het schoonmaakwerk is ongeveer hetzelfde. Maar de omstandigheden zijn anders. Ze werkt elke middag van 4 tot 7 uur. Daardoor ziet ze haar zoontje minder. En ze moet het werk alleen doen, ook alle vervelende klussen. Ze mist de steun van haar collega's. En haar baas kijkt niet naar haar om. Elke werkdag is hetzelfde. Na 2 weken leert ze geen nieuwe dingen meer. Het kantoor is in een groot oud huis, zonder lift. Ze moet veel trappen op en af sjouwen. Ze is uitgeput na haar werk. En soms voelt ze pijn in haar rug. Ze wil graag een functioneringsgesprek. Maar haar baas doet daar niet aan. 'Zonde van onze tijd, al dat gepraat', zegt haar baas.

Passen de arbeidsomstandigheden van Eline bij haar privésituatie en haar wensen? Begin elke zin met 'Ja, want' of met 'Nee, want'.

ARBEIDSSOMSTANDIGHEDEN	VERZORGINGSHUIS	KANTOOR
Werktijden		
Waardering en steun van leidinggevende		
Samen of alleen werken		
Lichamelijk zwaar werk		
Werkdruk		
Werkgever zorgt voor aanpassingen als dat nodig is		
Nieuwe dingen leren in het werk		

OPDRACHT 10 Jouw wensen

Denk na over welke arbeidsomstandigheden bij jouw situatie passen. Zet een streep onder het antwoord dat bij jou past.

- a. Ik werk het liefst _____ uur per week, want _____.
- b. Ik werk liever *niet* op **maandag / dinsdag / woensdag / donderdag / vrijdag / zaterdag / zondag**.
- c. Waarom?
_____
- d. Mijn ideale werktijden zijn van _____ tot _____ uur.
- e. Ik wil niet meer dan _____ minuten reizen om op mijn werk of stage te komen.
- f. Ik kan naar mijn werk of stage met de **fiets of scooter / bus of trein / auto**.
- g. Wil je onregelmatige diensten draaien? **Ja / Nee**